

Avaliku sektori veebilehtede vastavus WCAG 2.0 nõuetele 2015. aastal

Uuringu ülevaade

7. oktoober 2015

EY
Building a better
working world

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

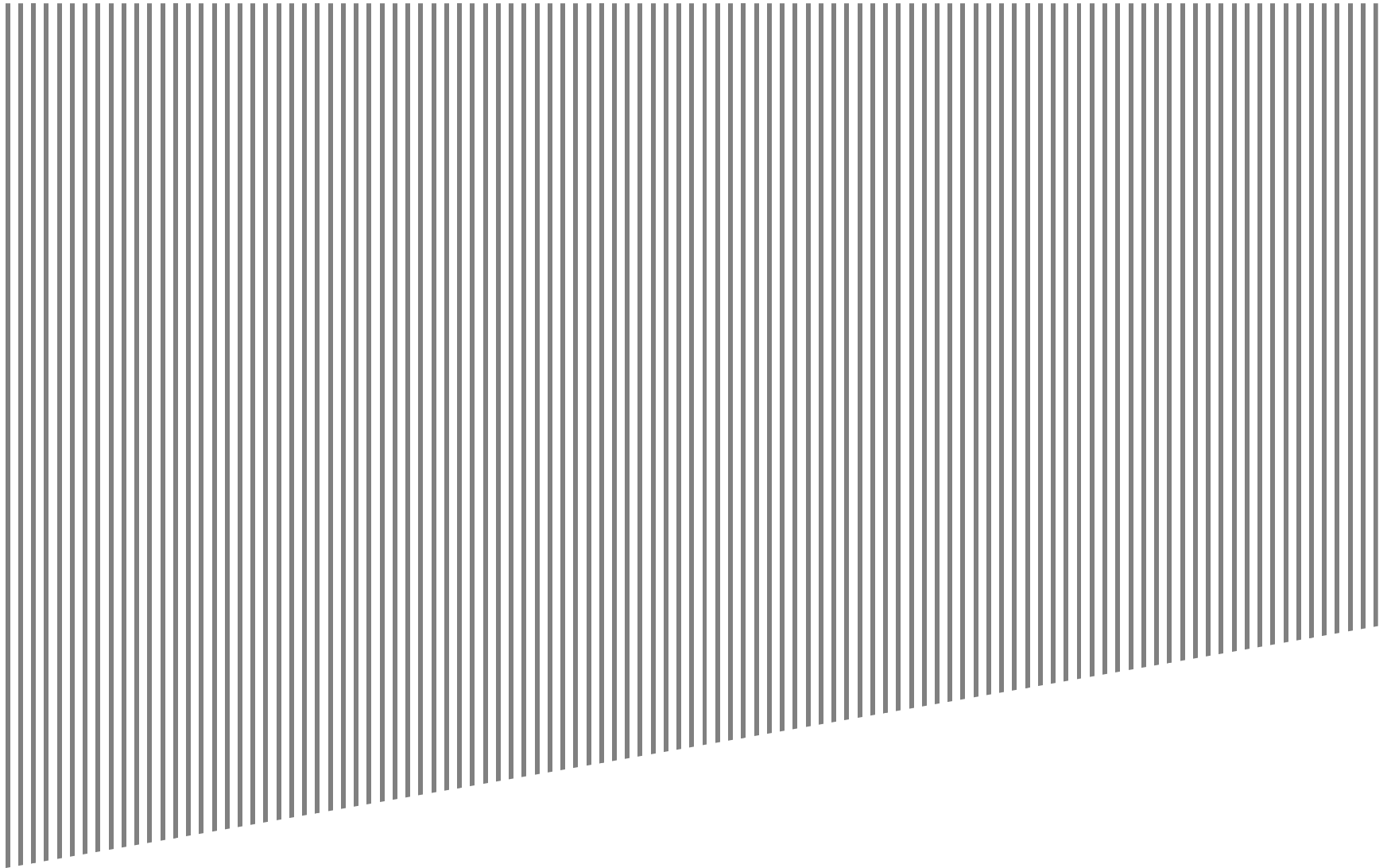
Uuringu tellija ja teostamine

- ▶ Uuringu teostamise ja ettekande tellis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi riigi infosüsteemide osakond Euroopa Liidu struktuurifondide rahastusel. Uuringu viis läbi Ernst & Young Baltic AS.

Sisukord

- ▶ WCAG ülevaade
- ▶ Uuringu peamised tulemused
- ▶ Põhilised möödalaskmised
- ▶ Hea praktika näited
- ▶ Näpunäited veebitoimetajale
- ▶ Soovitused veebiarendajale
- ▶ WCAG nõuetele vastavuse kontrollimine

WCAG ülevaade

WCAG ülevaade

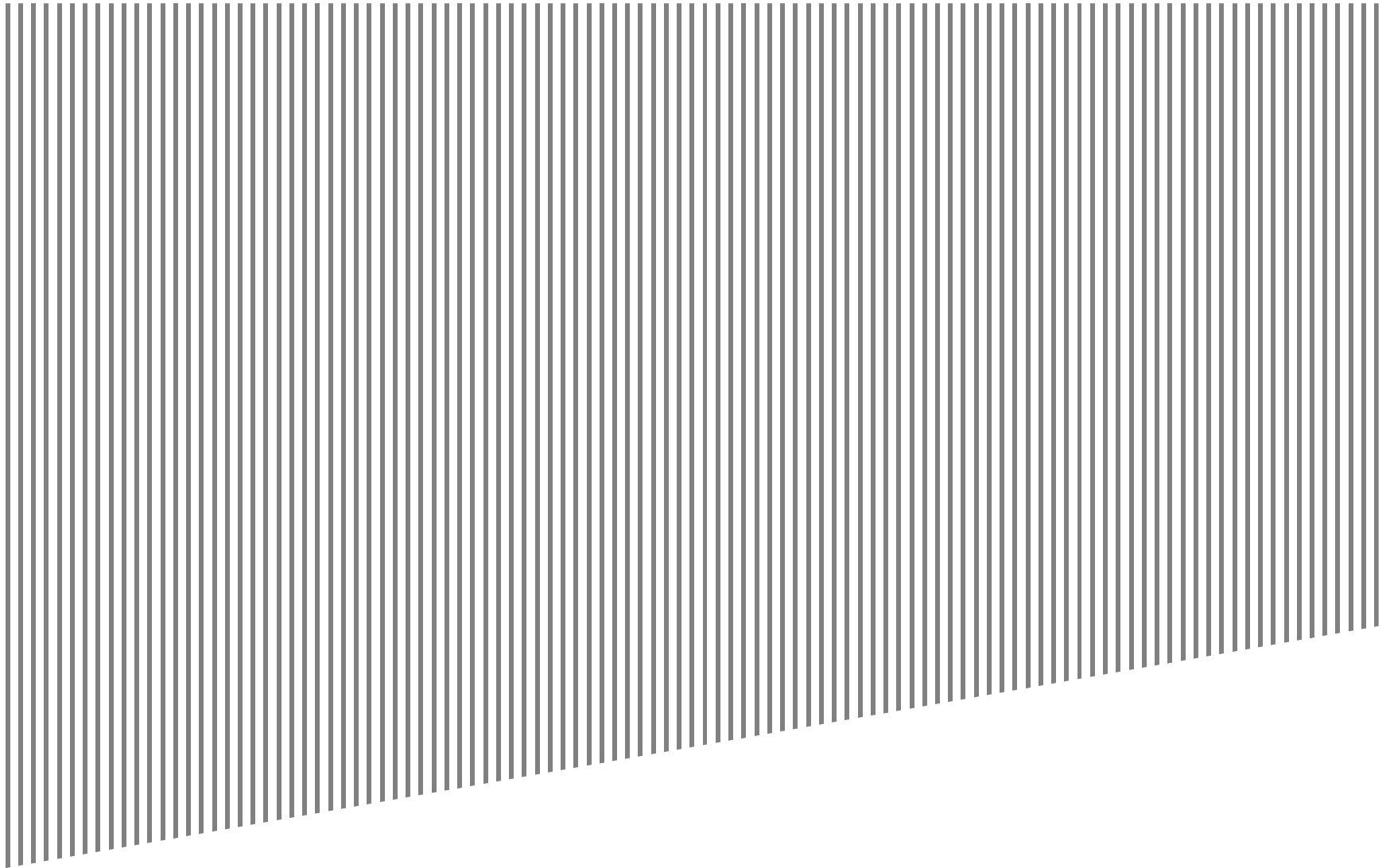
- ▶ *Web Content Accessibility Guidelines*
- ▶ Veebisisu juurdepääsetavuse juhised
- ▶ Versioon 2.0 on samuti standard ISO/IEC 40500:2012
- ▶ Põhimõtted (4)
 - ▶ Tajutavus, talitlusvõime, mõistetavus, töökindlus
- ▶ Suunised (12)
- ▶ Edukriteeriumid (61)
- ▶ Kolm vastavustaset
 - ▶ Tase A – nõuded, millele juurdepääsetav veebileht PEAB vastama
 - ▶ Tase AA – juurdepääsetav veebileht PEAKS vastama
 - ▶ Tase AAA – juurdepääsetav veebileht VÕIKS vastata

WCAG ülevaade

- ▶ Korrektne veebilehe kood
- ▶ Piisavalt semantiliselt kirjeldatud kood
- ▶ Teksti värvi ja tausta värvi kontrastisuhte jälgimine

- ▶ Liigendatud ja korrektselt vormistatud sisu
- ▶ Pildi-, heli- ja videosisul tekstiline alternatiiv
- ▶ Vilkuva sisu vältimine

Uuringu peamised tulemused

Uuringu peamised tulemused

WCAG 2.0 nõuetele vastavus 2015. aastal

- ▶ Uuringu ulatusse kuulusid 280 organisatsiooni veebilehed
 - ▶ 6 põhiseaduslikku institutsiooni
 - ▶ 11 ministeeriumi
 - ▶ 23 ametit
 - ▶ 5 inspektsiooni
 - ▶ 15 maavalitsust
 - ▶ 213 kohalikku omavalitsust
 - ▶ 7 muud asutust

- ▶ Eelmine uuring 2013. aastal

Uuringu peamised tulemused

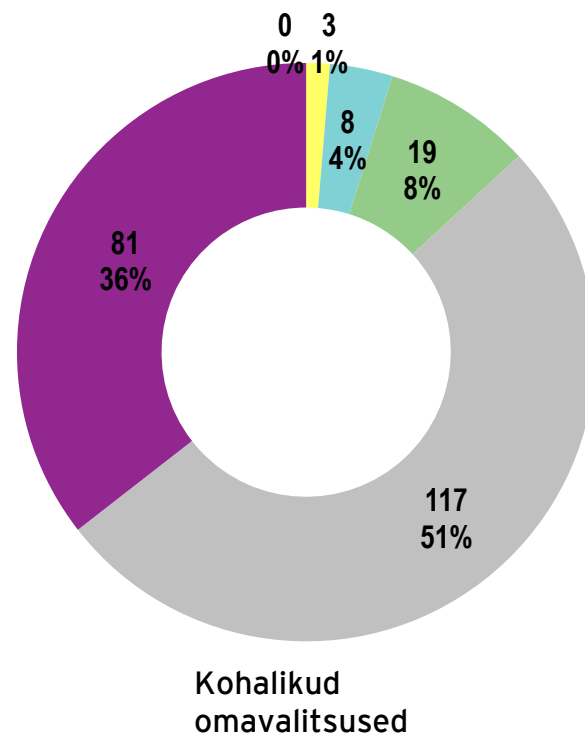
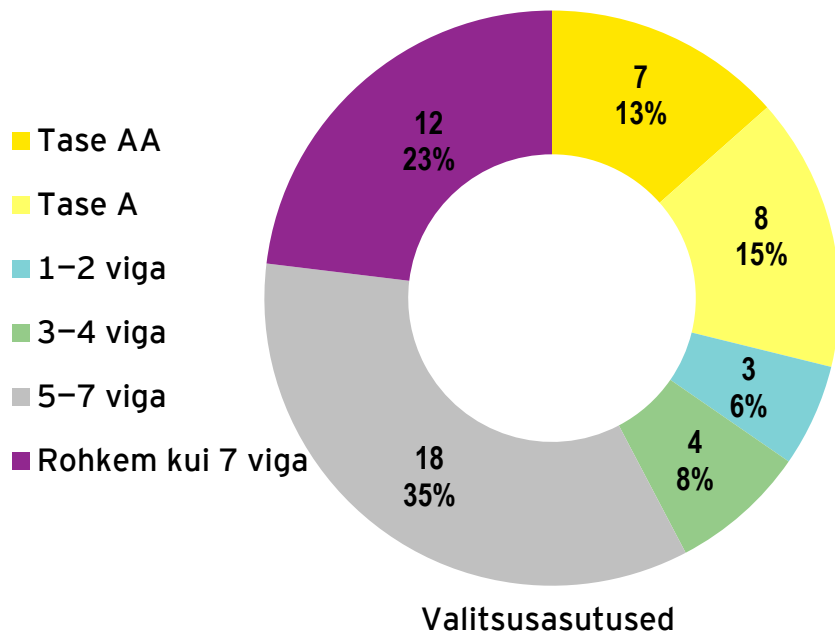
WCAG 2.0 nõuetele vastavus 2015. aastal

Testimiseks kasutati automaattestimise ja käsitsi testimise kombineeritud meetodit

- ▶ WAVE – <http://wave.webaim.org>
- ▶ Accessibility Valet – <http://valet.webthing.com/access/url.html>

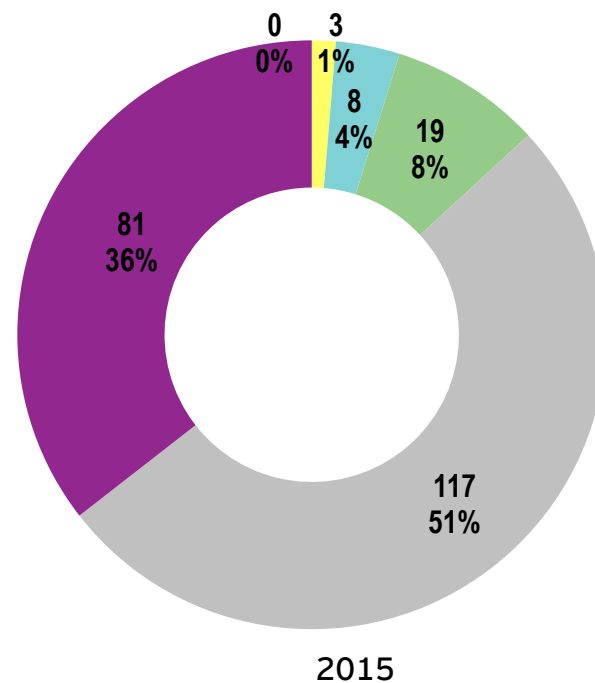
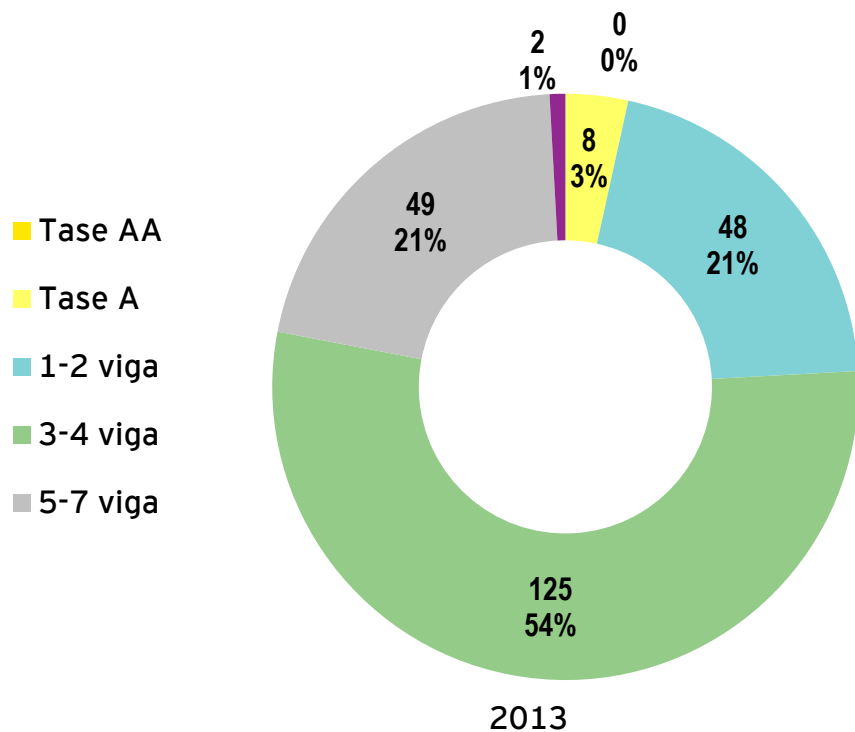
Uuringu peamised tulemused

WCAG 2.0 nõuetele vastavus 2015. aastal

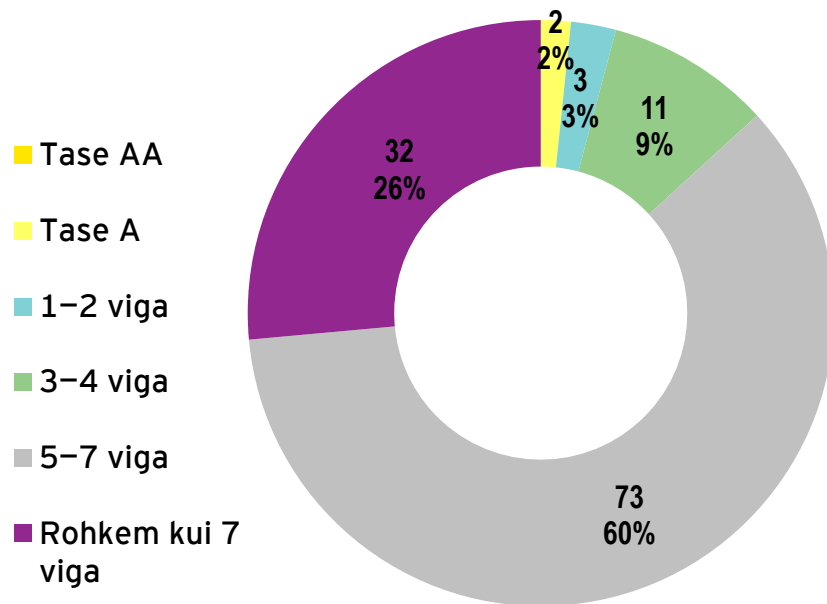
Uuringu peamised tulemused

Võrdlus 2013 aastaga - KOV

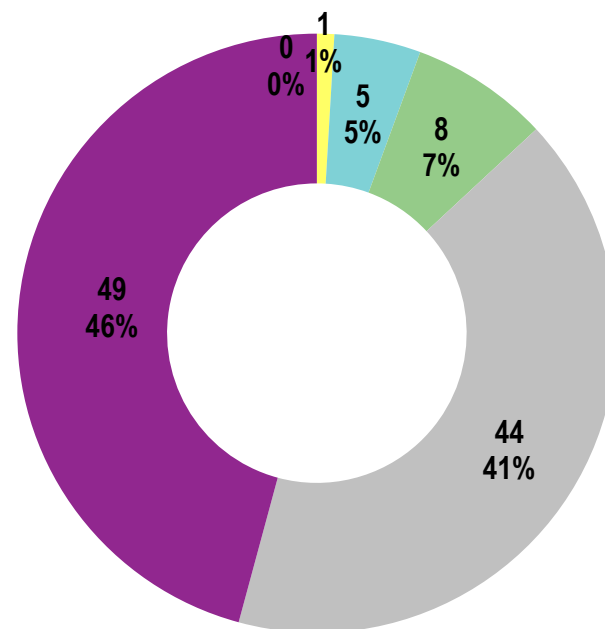

Uuringu peamised tulemused

WCAG 2.0 nõuetele vastavus 2015. aastal

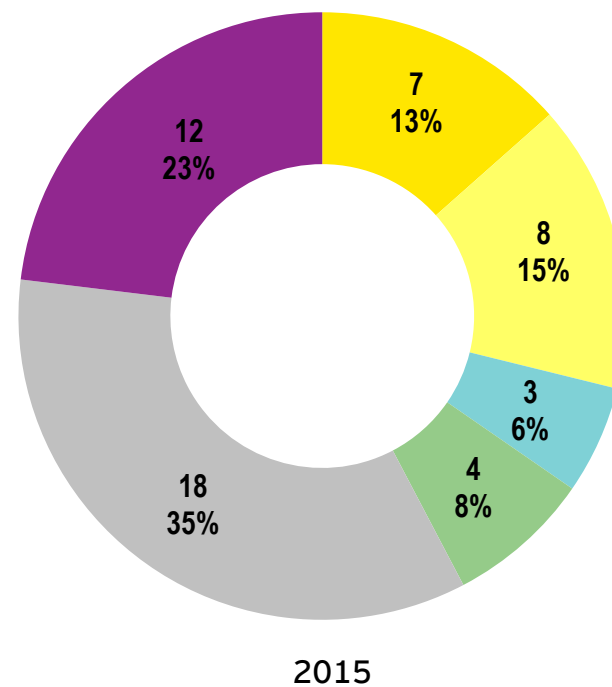
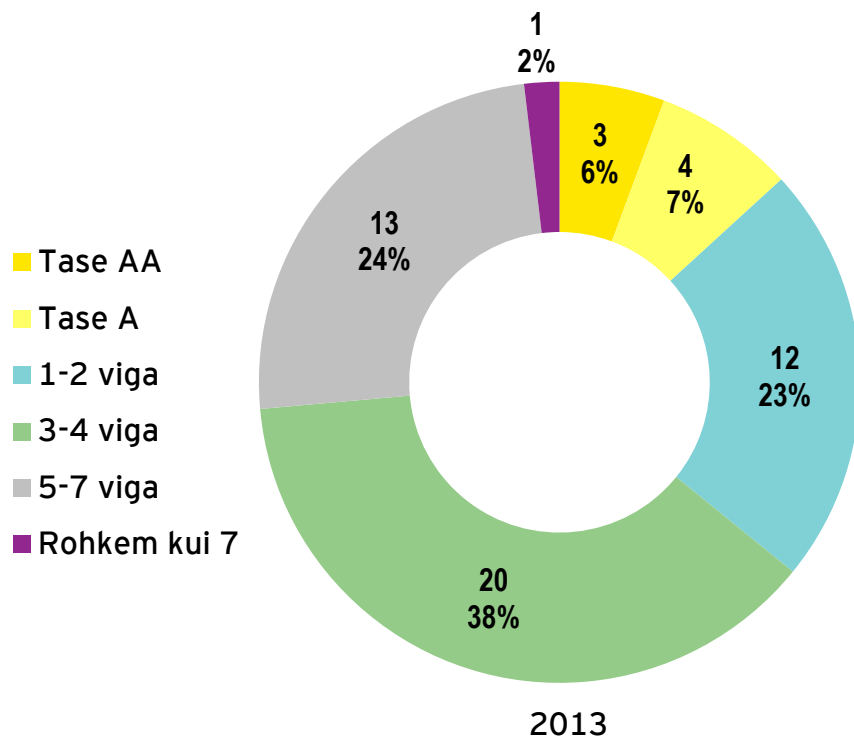
KOVTP kasutajad

Ülejäänud KOV-id

Uuringu peamised tulemused

Võrdlus 2013 aastaga Valitsusasutused

Uuringu peamised tulemused

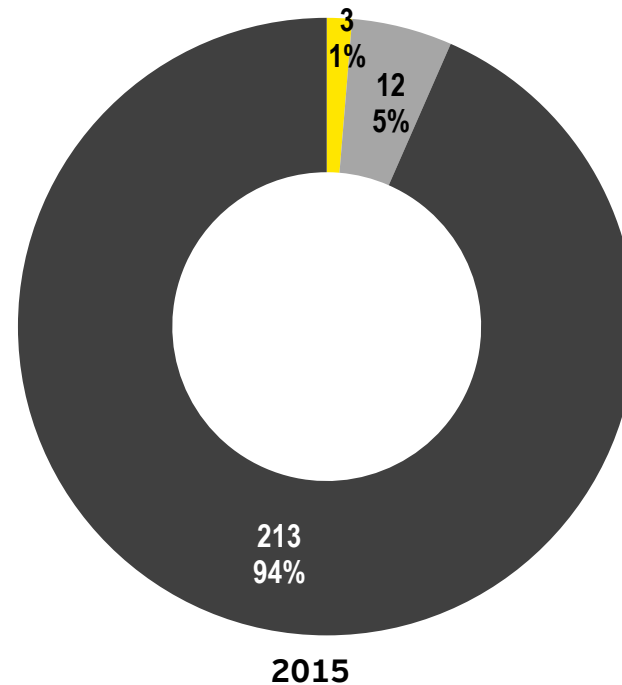
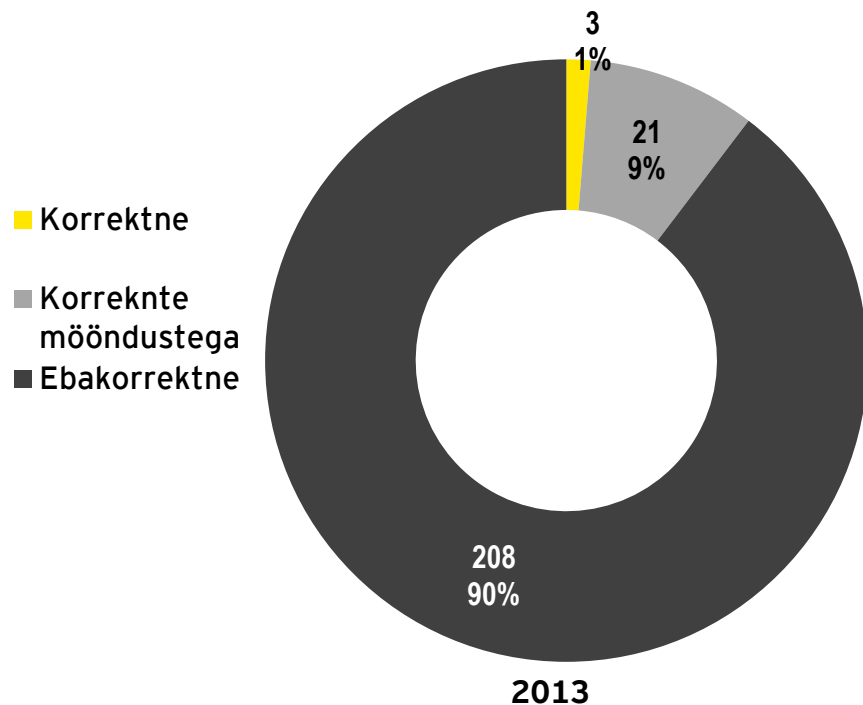
WCAG 2.0 nõuetele vastavus 2015. aastal

▶ Valitsusasutustest vastas WCAG 2.0 soovitudele

- ▶ Riigi Infosüsteemi Amet– tase AA
- ▶ Riigikantselei– tase AA (mööndustega)
- ▶ Haridus- ja Teadusministeerium – tase AA (mööndustega)
- ▶ Justiitsministeerium – tase AA (mööndustega)
- ▶ Keskkonnaministeerium – tase AA (mööndustega)
- ▶ Kultuuriministeerium – tase AA (mööndustega)
- ▶ Välisministeerium – tase AA (mööndustega)
- ▶ Prokuratuur– tase A
- ▶ Õiguskantsler– tase A (mööndustega)
- ▶ Kaitseministeerium– tase A (mööndustega)
- ▶ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium – tase A (mööndustega)
- ▶ Põllumajandusministeerium – tase A (mööndustega)
- ▶ Rahandusministeerium – tase A (mööndustega)
- ▶ Välisministeerium –tase A (mööndustega)
- ▶ Kaitsepolitseiamet – tase A (mööndustega)
- ▶ Sotsiaalkindlustusamet– tase A (mööndustega)

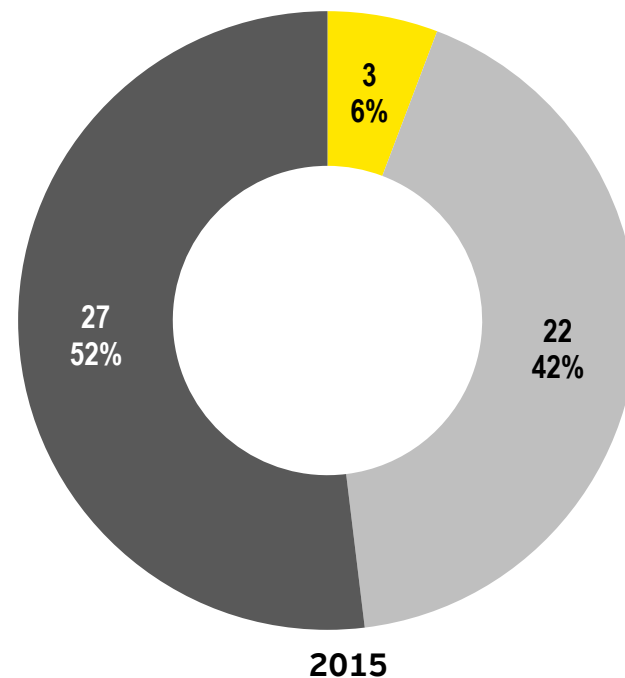
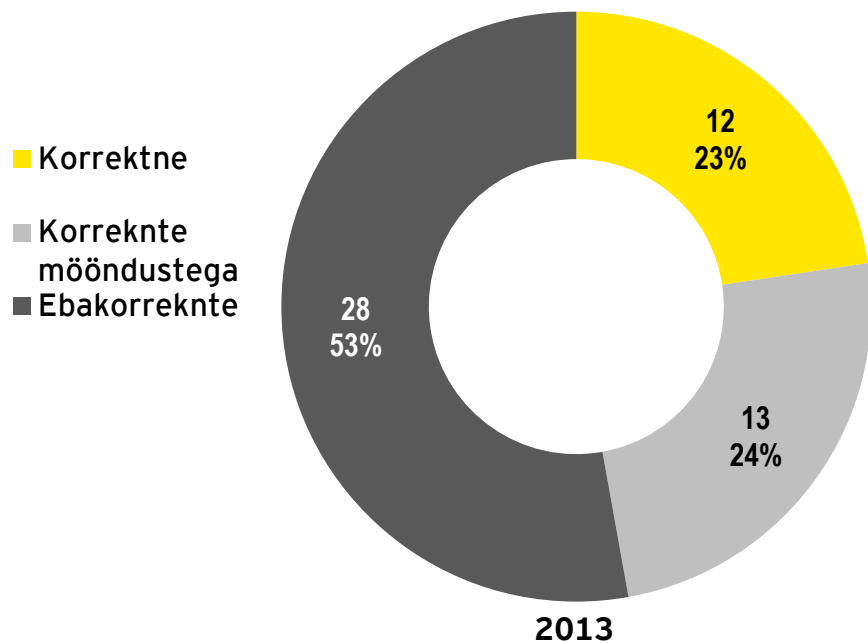
Uuringu peamised tulemused

Vastavus HTML nõuetele – KOVID

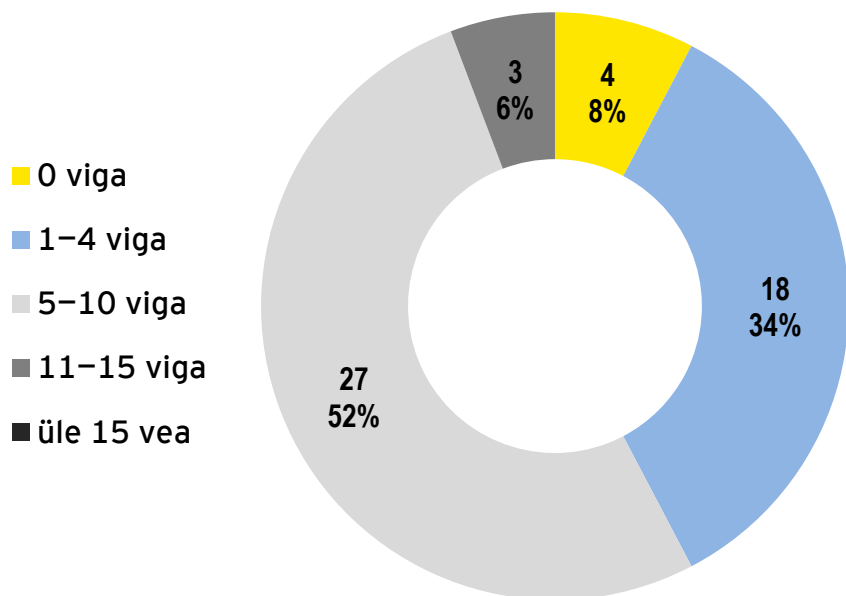
Uuringu peamised tulemused

Vastavus HTML nõuetele – valitsusasutused

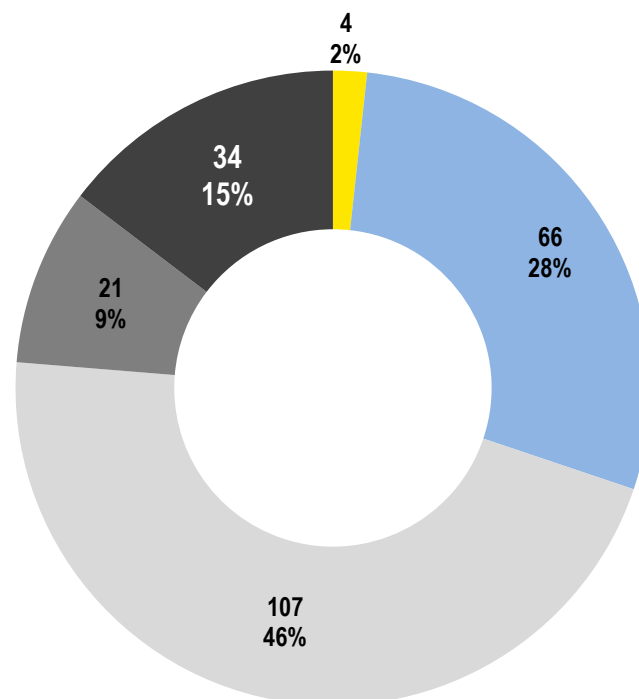

Uuringu peamised tulemused

Vastavus HTML nõuetele – unikaalsete vigade arv

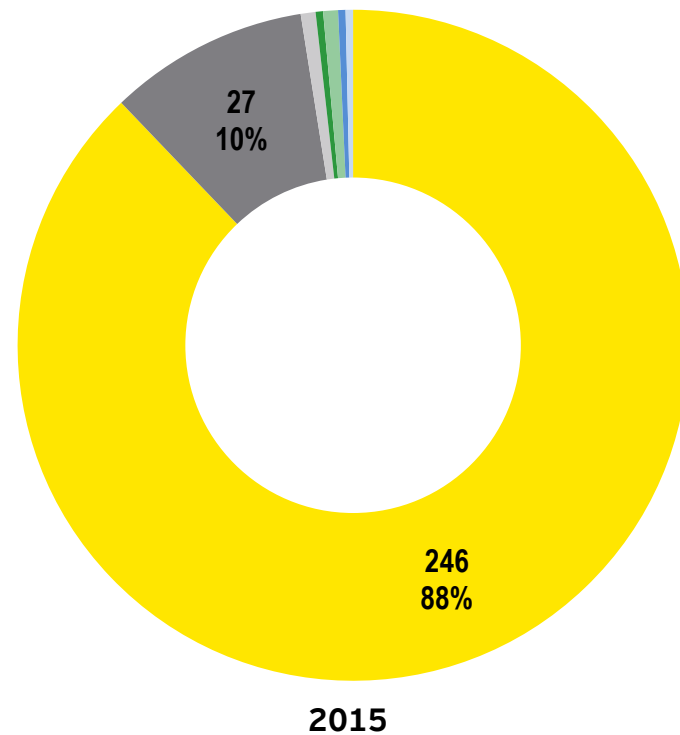
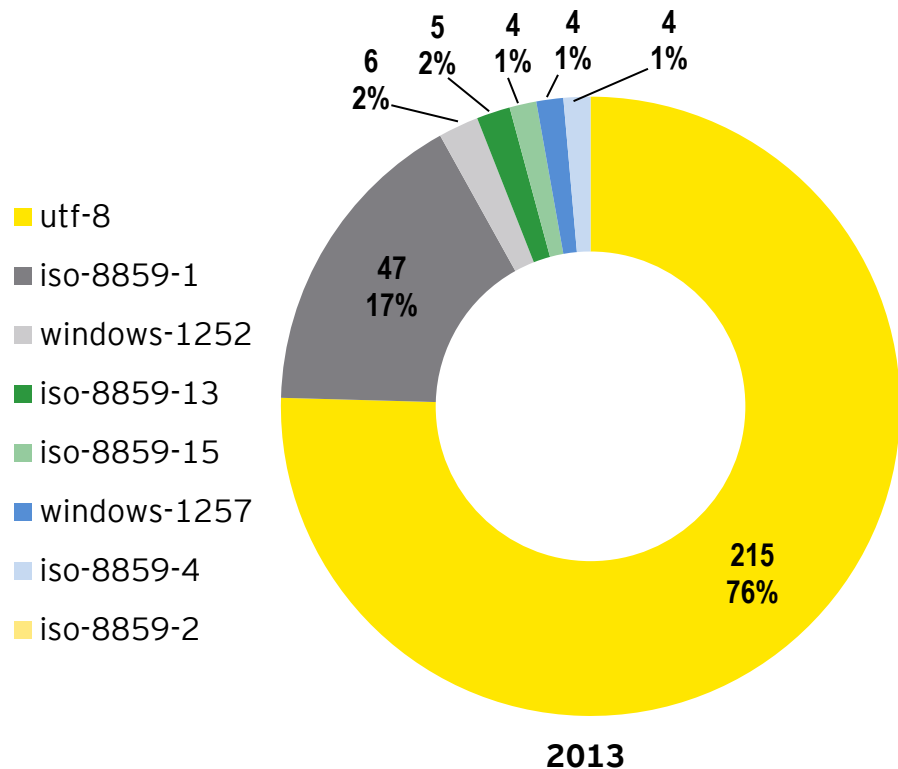
Valitsusasutused 2015

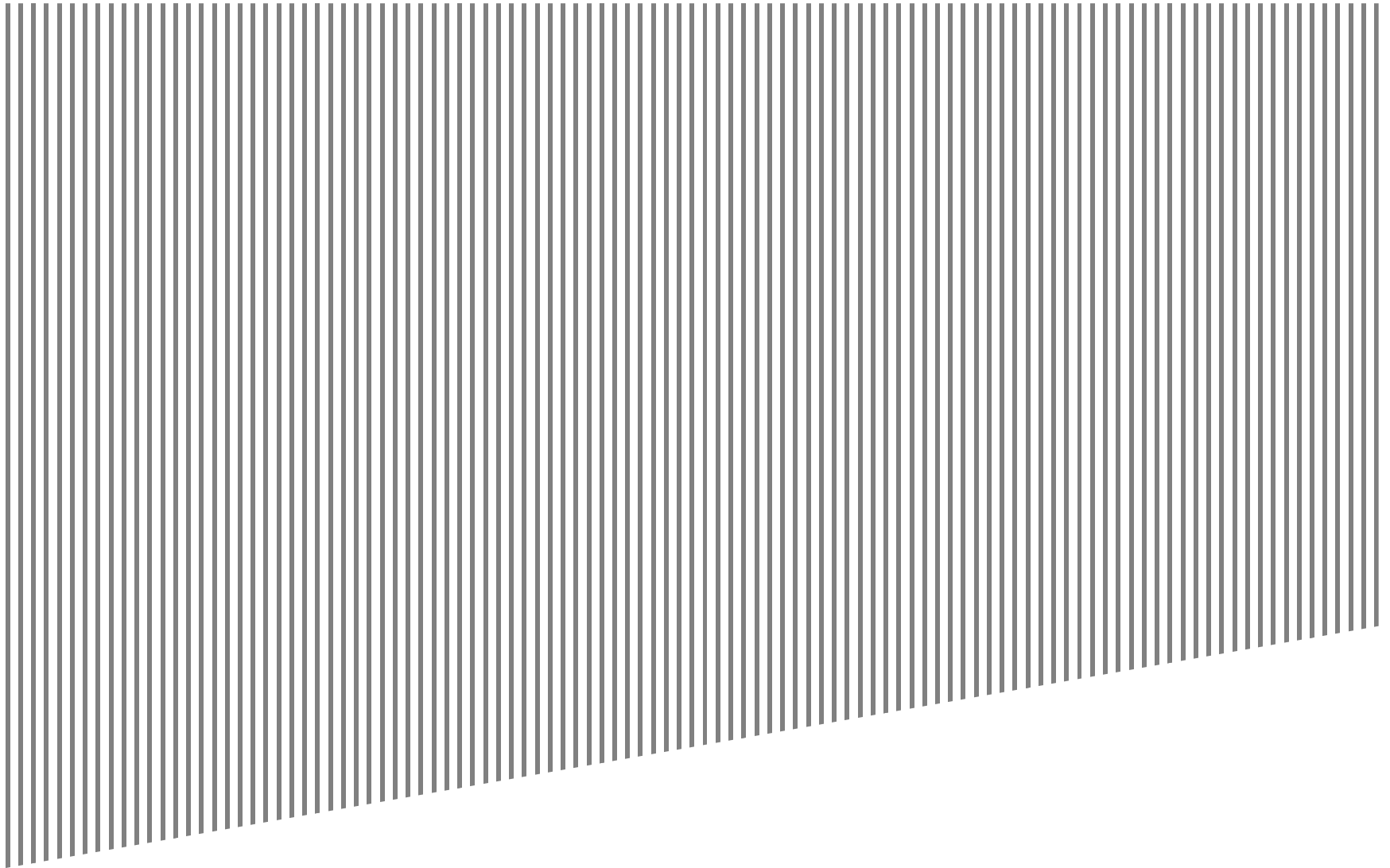
Kohalikud omavalitsused 2015

Uuringu peamised tulemused

Kasutatavad tähemärgi kodeeringutabelid

Põhilised möödalaskmised

Põhilised möödalaskmised

- ▶ Korduvate sisuplokkide vahele jätmise võimalus
 - ▶ Edukriteerium 2.4.1
- ▶ Korrektse HTML märgendikeele kasutamine veebilehtedel
 - ▶ Edukriteerium 4.1.1
- ▶ Veebilehtede kontrastsus
 - ▶ Edukriteerium 1.4.3
- ▶ Piltide esitus veebilehtedel
 - ▶ Edukriteerium 1.1.1
- ▶ Täiendavad sildid või selgitused
 - ▶ Edukriteerium 3.3.2
- ▶ Liikuva, vilkuva, automaatselt uueneva sisu peatamine
 - ▶ Edukriteerium 2.2.2

Põhilised möödalaskmised

Korduvate sisuplokkide vahele jätmise võimalus

Suunis 2.4 Navigeeritavus: tagada kasutajatele võimalused, mis aitavad navigeerida, sisu leida ja oma asukohta määrata

- ▶ 2.4.1 Veebilehel on olemas mehhanism, mis võimaldab jätta vahele korduvaid sisuplokke ning liikuda põhisisu juurde

[Liigu edasi põhisisu juurde](#)

Eesti Pank

[Rahapoliitika](#) [Finantsstabiilsus](#) [Statistika](#) [Maksed](#) [Uuringu](#)

Põhilised möödalaskmised

Korrektse HTML märgendikeele kasutamine veebilehtedel

Suunis 4.1 Ühilduvus: Tagada võimalikult suur ühilduvus praeguste ja tulevaste kasutajaagentidega, sealhulgas tugitehnoloogiatega.

- ▶ Suunis rõhutab vajadust kasutada kvaliteetselt HTML märgendikeelt, et erinevad tehnilised abivahendid tõlgendaksid sisu ühetaoliselt.

Põhilised möödalaskmised

Veebilehtede kontrastsus

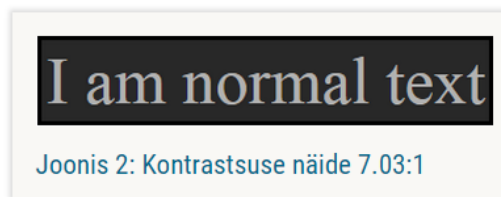
Suunis 1.4 Eristatavus: Teha sisu nägemine ja kuulmine kasutajatele lihtsamaks muuhulgas esiplaani eraldamisega taustast.

- ▶ Värv ei või kasutada kui ainsat visuaalset teabe edastamise, tegevusele viitamise, vastama ajendamise või visuaalse elemendi eristamise vahendit.

Halb teksti ja tausta kontrastus 2.2:1:

Hea teksti ja tausta kontrastsus 7.03:1:

Põhilised möödalaskmised

Piltide esitus veebilehel

Suunis 1.1 Tekstilised alternatiivid: Tagada tekstiline alternatiiv mittetekstilisele sisule.

- ▶ Kogu kasutajale esitatud mittetekstilisel sisul on võrdväärne tekstiline alternatiiv.

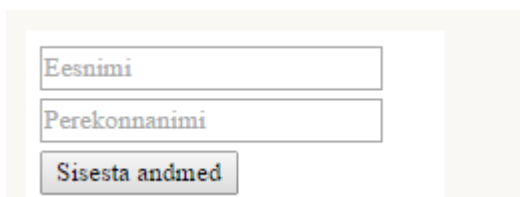
Põhilised möödalaskmised

Täiendavad sildid või selgitused

Suunis 3.3 Sisestusabi: aidata kasutajatel vigu vältida ja parandada.

- ▶ Kui sisu nõuab kasutaja sisendit, tuleb kasutajamugavuse tõstmiseks lisada oodatava sisendi kohta täiendavad sildid või selgitused.

```
<form action="demo_form.asp">  
  <input type="text" name="fname" placeholder="Eesnimi"><br>  
  <input type="text" name="lname" placeholder="Perekonnanimi"><br>  
  <input type="submit" value="Sisesta andmed">
```


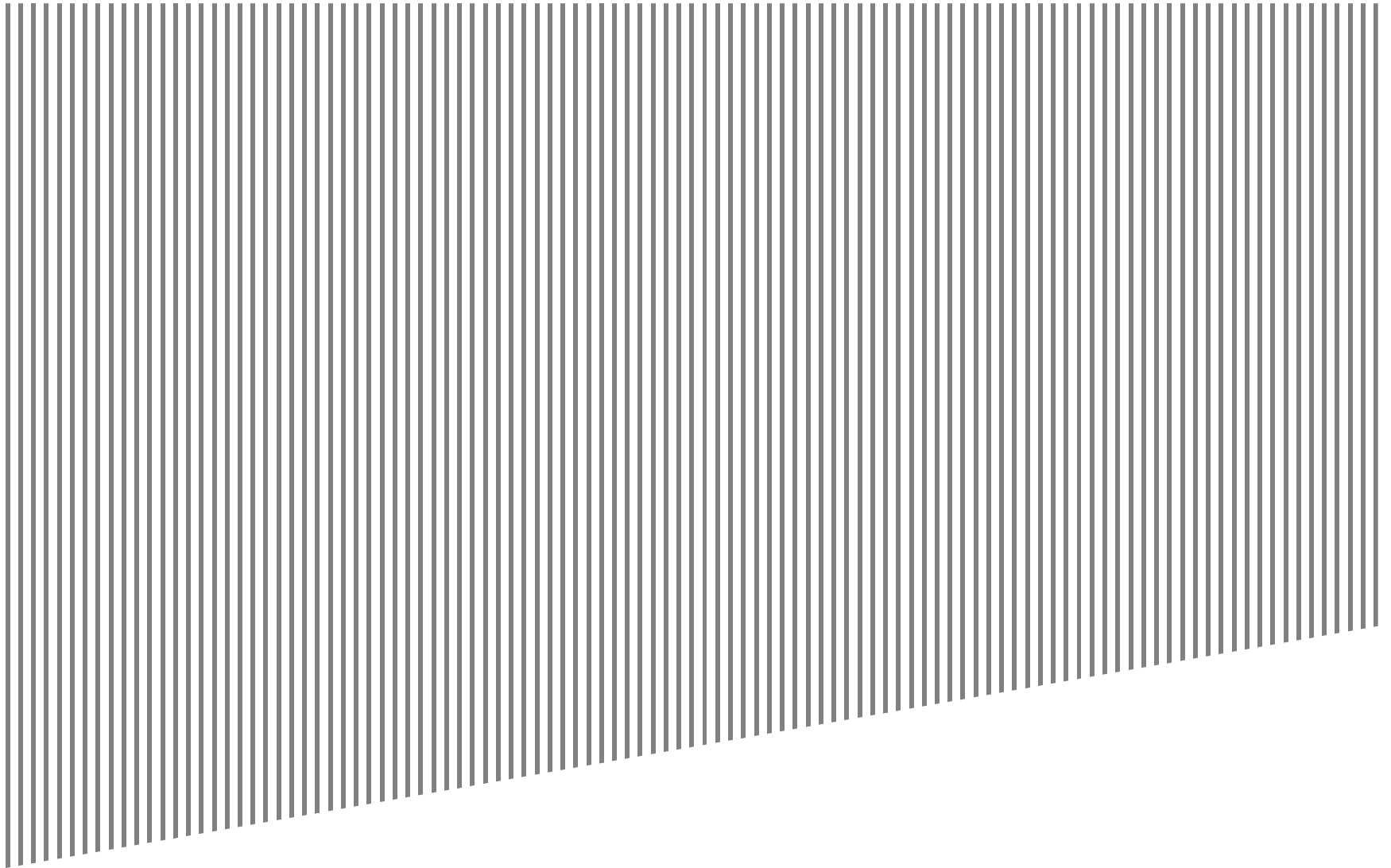
The screenshot shows a web form with two text input fields and a submit button. The first input field has the placeholder text "Eesnimi" and the second has "Perekonnanimi". The submit button is labeled "Sisesta andmed".

Põhilised möödalaskmised

Liikuva, vilkuva, automaatselt uueneva sisu peatamine

- ▶ Suunis 2.2 Piisav aeg: anda kasutajatele sisu lugemiseks ja kasutamiseks piisavalt aega
 - ▶ 2.2.1 Kasutajal on võimalik sisust tingitud ajapiirangut reguleerida või välja lülitada.
 - ▶ 2.2.2 Liikuvat, vilkuvat, isekerivat või automaatselt uuenevat sisu peab saama peatada või uuenumise sagedust kontrollida

Hea praktika näited

Hea praktika näited

- ▶ Korrektsest vormistatud HTML-komponendid


```
<label for="siterearch-input">Otsi:</label>  
<input type="text" id="siterearch-input" name="search-string" title="Otsi" />  
<input type="submit" value="Otsi" id="siterearch-submit" />
```

Hea praktika näited

► Sisuplokkide eristamine

Riigikantselei, 27.02.2014 12:37

Eesti, Soome ja OECD hakkavad riigivalitsemisalast koostööd tegema

Eesti, Soome ja OECD algatavad ühisprojekti, mille tulemusel valmivad mõlema riigi kohta riigi- ja e-valitsemise teemalised raportid.

Raportid käsitlevad parimaid praktikaid rahvusvahelises võrdluses ning annavad soovitusi piiriülese e-valitsemise alase koostöö edendamiseks Eesti ja Soome vahel. Uued raportid toetuvad Eesti ja Soome kohta mõni aasta varem koostatud analüüsidele. 2011. aastal valminud OECD raport „Ühtsena riigivalitsemise poole“ Eesti kohta on vi...

Riigikantselei, 30.01.2014 11:16

Valitsus kiitis heaks Eesti EL Nõukogu eesistumise ettevalmistuste tegevuskava

Valitsus arutas kabinetiistungil riigisekretäri esitatud Eesti Euroopa Liidu Nõukogu 2018. aasta esimesel poolaastal toimuva eesistumise ettevalmistuste tegevuskava.

Riigikantselei, 21.12.2013 13:32

Tartus esitleti Jaan Tõnissoni 145. sünniaastapäeva puhul postmarki

Riigikantselei ja Eesti Post esitlesid Tartu raekojas Jaan Tõnissoni 145. sünniaastapäeval talle pühendatud postmarki seeriast „Eesti Vabariigi riigipead 1918-2018“.

Hea praktika näited

- ▶ Sisu eristatavuse tõstmise funktsionaalsus

The screenshot displays a dark-themed settings panel with four columns of options:

- Teksti suurus**
 - Ülisuur
 - Suur
 - Vaikimisi
- Reavahe**
 - 4x
 - 2x
 - Vaikimisi
- Kontrastsus**
 - Kõrge kontrastsusega versioon (must taust ja kollane tekst)
- Seaded**
 - Kõik stiilid maha
 - Kõik taustad ja värvid maha
 - Taasta vaikimisi seaded

At the bottom left, there are two buttons: "Vali" and "Sulge vaade".

Hea praktika näited

► Visuaalne klaviatuuri fookusnäidik Riigikogu veebilehel

» NÄDAL RIIGIKOGUS

Kalender

20 21 22 23 24 25 26

12:00 - Riigikogu esimees Ene Ergma kohtub Vene FV Föderatsiooninõukogu väliskomisjoni delegatsiooniga

13:45 - Riigikogu väliskomisjon kohtub Vene FV Föderatsiooninõukogu

väliskomisjoni delegatsiooniga

15:15 - Riigikogu väliskomisjoni esimehe Marko Mihkelsoni ja Vene FV Föderatsiooninõukogu väliskomisjoni esimehe Mihhail Margelovi pressikonverents

» PRESSITEATED

uudiste tellimine

20.02

- Riigikogu arutas kriminaalpoliitika arengusuundade täitmist
- Riigikogu eelinfo neljapäevaks, 20. veebruariks

19.02

- Riigikogu andis mandaadi Kesk-Aafrika Vabariigi missioonile
- Infotunnis vastas peaminister küsimustele gümnaasiumide sulgemise kohta
- Riigikogu väliskomisjon: EL peab Ukrainal aitama leida tee kriisist välja
- Väliskomisjon sai ministrilt ülevaate Eesti-Vene piirilepingute sõlmimisest

» arhiiv

Fraktsioonide pressiteated

» OTSEÜLEKANNE

- Ülekanne istungisaalist
- Komisjonide avalikud istungid ja muud üritused

» Erakondade rahastamise järelevalve komisjon

Hea praktika näited

► Hea navigeeritavus

[Liigu edasi põhisisu juurde](#)

Eesti Pank

[Rahapoliitika](#) [Finantsstabiilsus](#) [Statistika](#) [Maksed](#) [Uuringu](#)

Hea praktika näited

► Abitekstid teabe sisestamisel

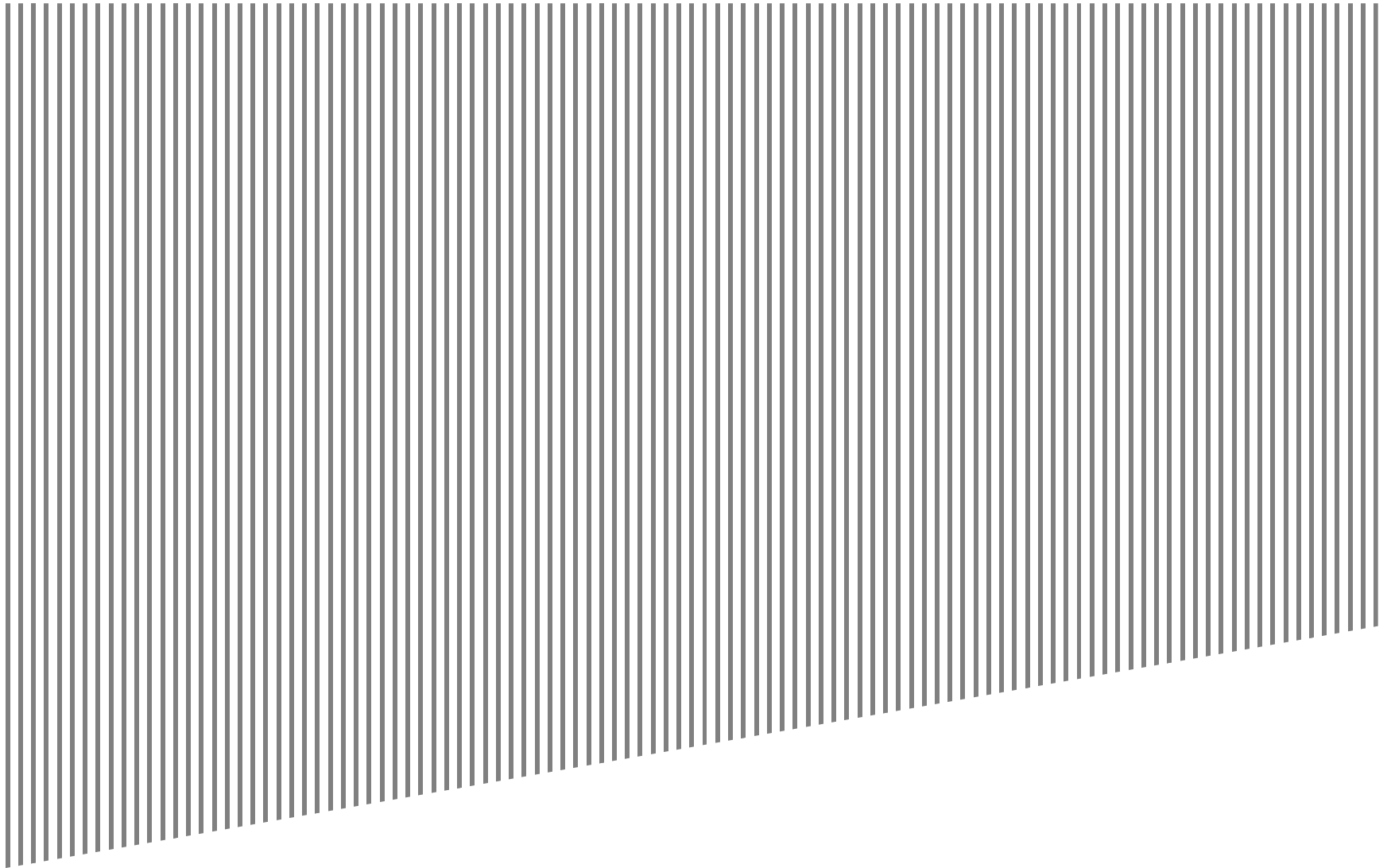
Eesnimi (kohustuslik)

Perekonnanimi (kohustuslik)

Asutuse/juriidilise isiku nimi

Teabenõude sisu (kohustuslik)

Näpunäited veebitoimetajale

Näpunäited veebitoimetajale

- ▶ Sisu liigendamine HTML-i struktuurielementidega
- ▶ Päiste kasutamine
 - ▶ `<h1> </h1>`
 - ▶ `<h2> </h2>`
 - ▶ `<h3> </h3>`
- ▶ Mitte kasutada struktuuriplokkide pealkirjade esiletoomiseks ainult rasvast tekstitüüpi

Näpunäited veebitoimetajale

Tekstiliste alternatiivide kasutamine

- ▶ Vältida info edastamist pildina, eelistada tekstiesitlust
- ▶ Piltidel alternatiivtekstid
 - ▶ HTML-parameeter alt=" "
- ▶ Video- ja helisisul subtiitrid või ümberkirjutus

Näpunäited veebitoimetajale

- ▶ Vilkuvad reklaamid võivad täiendavalt segada inimesi, kellele on veebilehe kasutamine niigi keeruline
- ▶ Tabelite kasutamise vältimine kujunduselemendina
- ▶ Tabeleid tuleks kasutada info kuvamiseks, mitte veebilehe liigendamiseks
- ▶ Liigendamiseks rääkige veebiarendajaga ning kasutage CSS stiile vmt selleks ettenähtud lahendusi

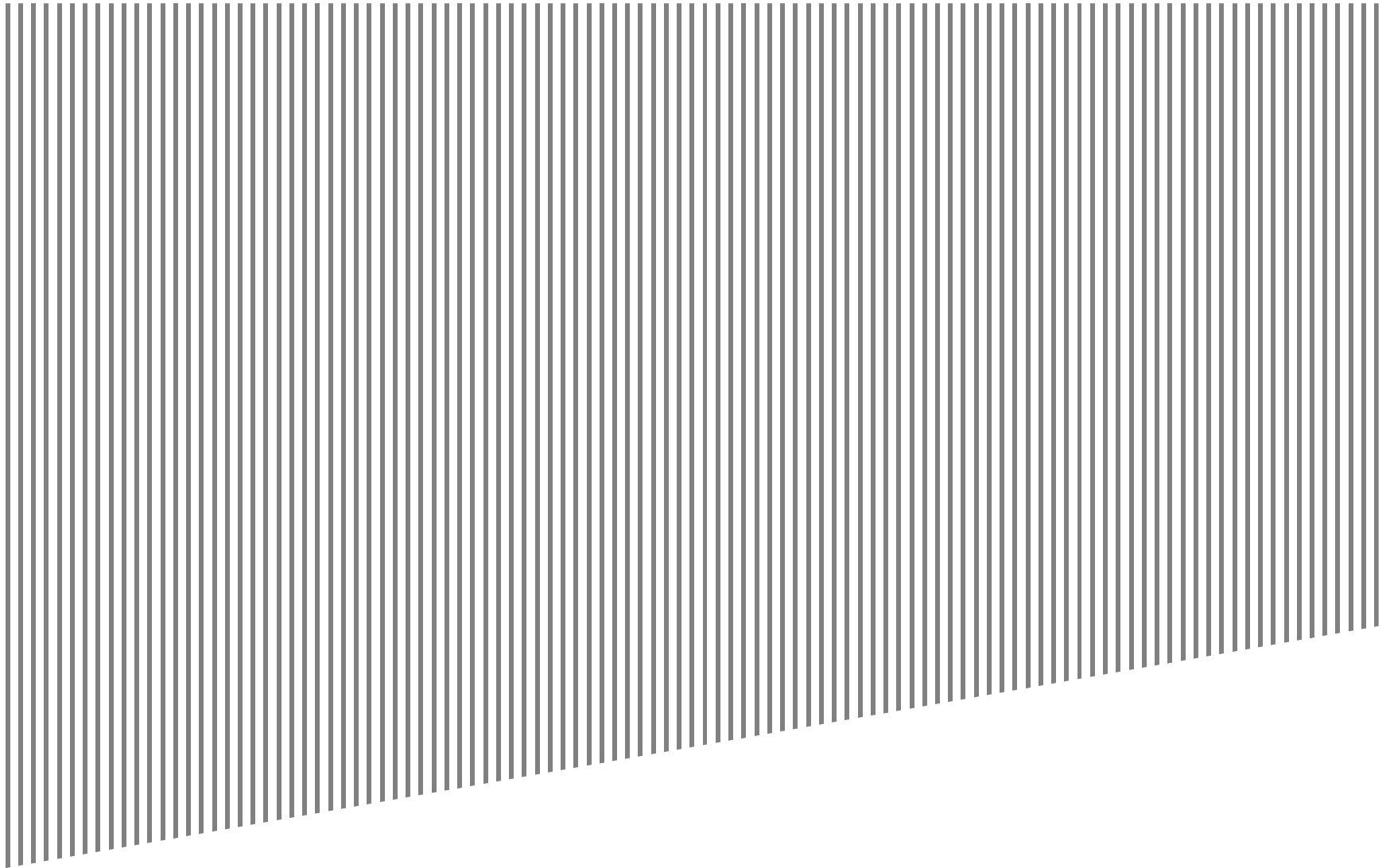
Näpunäited veebitoimetajale

Uue sisulehe automaatkontrollimine

- ▶ Enne uue sisulehe üleslaadimist sisuhaldussüsteemi:
 - ▶ Soovitav kasutada WCAG valideerimistarkvara
 - ▶ Soovitav kasutada HTML valideerimistarkvara

- ▶ Aitab avastada vormindamisest tingitud vigu
- ▶ Aitab avastada ebakorrektsset HTML-koodi
- ▶ Vältib vigade sattumist avalikule veebilehele

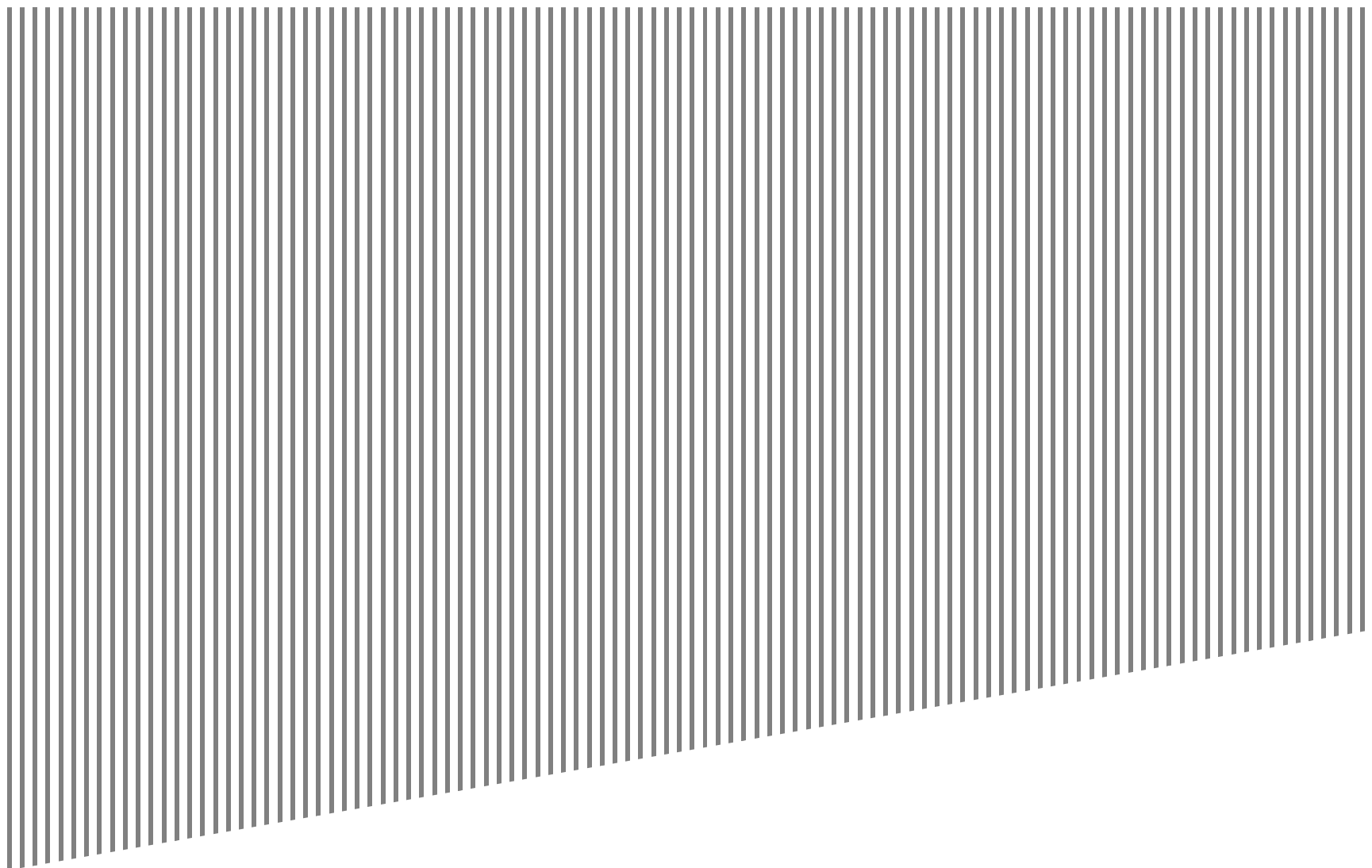
Soovitused veebiarendajale

Soovitused veebiarendajale

- ▶ Vältida tabelite kasutamist kujunduselementidena
- ▶ Vältida info edastamist piltidena ning eelistada teksti
- ▶ Kontrollida veebilehtede korrektset HTML-koodi
 - ▶ Avalik veebivalidaator <http://validator.w3.org/>
- ▶ Tagada kogu veebilehele ühtne navigeerimisloogika ja visuaalne lahendus

WCAG nõuetele vastavuse kontrollimine

WCAG nõuetele vastavuse kontrollimine

- ▶ WCAG suunised on avalikult kättesaadavad
 - ▶ <http://www.w3.org/Translations/WCAG20-et/>
- ▶ Eestikeelsed WCAG 2.0 rakendusjuhised
 - ▶ <https://www.mkm.ee/et/wcag-20-rakendusjuhised>
- ▶ Võimalik kasutada veebirakendusi nõuetele vastavuse kontrollimiseks
 - ▶ <http://wave.webaim.org/>
 - ▶ <http://valet.webthing.com/access/url.html>

Täna!